

Pædagogisk udviklingsplan

Rudolf Steiner børnehuset

Brorlil og Søsterlil

August 2016

Indholdsfortegnelse

Indledning

De pædagogiske principper

Barnet er et efterlignende væsen

Barnet er et rytmisk væsen

Børnehavens forskellige rytmer

Alsidig udvikling

Den frie leg

Legematerialer

Forbillede og efterligning

Sangleg

Eventyr

Eurytmi

Mad og spisning

6 tematiske overskrifter

Krop og bevægelse

Sprog

Børn med sproglige problemer

Barnets alsidige personlige udvikling

Sociale kompetencer

Naturen og naturfænomener

Kulturelle udtryksformer og værdier

Børn med særlige behov

Indledning

Rudolf Steiner børnehaven i Trekroner er en privat børnehave, der bygger på Rudolf Steiners antroposofiske menneskesyn.

I det følgende gennemgås børnehavens pædagogik og hverdagsliv i praksis i forhold til at belyse, hvordan de 6 temaer som en pædagogisk lærerplan skal indeholde, er i spil i institutionen.

Fokus er i første omgang lagt på institutionens nuværende praksis, men det er målet, at det pædagogiske personale fremover løbende vil fokusere på forskellige dele af udviklingsplanens temaer.

De pædagogiske principper

Overordnet tager det pædagogiske arbejde udgangspunkt i at det lille barn i den første 7 års periode primært er koncentreret om at udvikle kroppen og de kompetencer som er knyttet hertil. Og særligt tages udgangspunkt i at barnet i denne livsperiode er:

Et efterlignende væsen

Et sansende væsen

Et rytmisk væsen

Alt hvad der foregår i børnehaven tager hensyn til denne centrale opfattelse af det lille barns væsen. Barnet er ikke en *lille voksen*, men er organiseret på en anden måde. Barnet er styret af sin vilje og de impulser som udgår herfra. Forstået på den måde, at når barnet står i en situation, så handler det først, derefter føler det noget og sluttelig kobles det samlede indtryk til den tankemæssige virksomhed. For den voksne er denne proces, - forhåbentlig modsat, først tænkes og overvejes, så føles efter, og så handles i forhold til en given opgave eller problematik.

Barnet er et efterlignende væsen

Barnet er i alderen 0-7 år i den livsperiode, hvor det at efterligne omgivelserne spiller en meget stor rolle. Dette er den grundlæggende måde barnet lærer at forstå verden og agere på i livet. Det gælder om at blive et opretstående menneske, der udvikler sine motoriske, kropslige bevægelser. Det gælder udviklingen af sproget, og det at handle socialt i forhold til andre

mennesker, - måden at gribe og begribe verden på. Barnet efterligner både det fysiske og det sjælelige - åndelige fra dets omgivelser, og disse oplevelser præger sig for resten af livet ind i dets konstitution. Det er derfor vigtigt at de

Voksne er tydelige i såvel tanke, tale som handling, samt at der er overensstemmelse mellem disse tre forhold.

Barnet er et sansende væsen

Det lille barn er som et stort sanseorgan, alle sanseindtryk trænger helt ind i barnet, og det er derfor meget vigtigt at barnet bliver stimuleret, mødt på en måde, der understøtter barnets fysiske, sjælelige, såvel som åndelige udvikling. Gennem oplevelser af naturen, de fire elementer jord - vand - luft ild, gennem den biodynamiske eller økologiske basiskost stræbes efter at barnet får så mange ægte sanseoplevelser som muligt.

Barnet er et rytmisk væsen

Børnehavens hverdag foregår efter en fast dagsrytme, en fast ugerytme og endelig et fast årsforløb. Og indenfor alle tre områder søges rytmen fastholdt, idet dette skaber tryghed og overskuelighed for det lille barn.

I det daglige tages hensyn til både indendørs og udendørs aktiviteter, til indåndende som udåndende aktiviteter, hvor indånding omfatter aktiviteter styret af den voksne, fx sangleg eller eventyr, maling eller madlavning og udånding omfatter aktiviteter, hvor barnet selv udfolder sig, fx gennem leg med andre, eller egen fordybelse.

Børnehavens forskellige rytmer

Den daglige rytme indebærer, at vi til nogenlunde fast tider er sammen om de samme opgaver, vi synger, vi laver mad og spiser, børnene leger, de voksne arbejder og fortæller eventyr, alle elementer som indgår i den daglige rytme, og som dermed skaber trygge rammer omkring det lille barn.

Den ugentlige rytme har samme betydning og medfører bl.a. at barnet efterhånden "kender" dagene fra hinanden, konkret arbejdes med fast bådage med eurytmi, fast maledag, turdag, osv. Aktiviteter og gøremål som også arbejder med både indåndings- og udåndings-processerne.

Herudover betyder årsløbet eller årsrytmen meget for aktiviteterne i børnehaven. Ganske meget af det praktiske og pædagogiske arbejde som udføres, tager netop udgangspunkt i de skiftende årstider, og de fester, som er karakteristiske for børnehaven. Årstidsfesterne, som skabes af de voksne og børnene i fællesskab bliver højdepunkter, hvor naturen i forandring og menneskets forhold til sig hertil danner rammen om eller baggrunden for selve festen.

Alsidig udvikling

Barnets personlige alsidige udvikling, dets kropslige og sproglige udvikling,

samt allehånde sociale kompetencer tilgodeses gennem forskellige typer af aktiviteter, dagens rytme samt den rumlige udformning af børnehavens rum ude såvel som inde.

Den frie leg

Gennem den frie leg oplever barnet dets egne muligheder og grænser. Igennem legen bearbejdes det, som barnet oplever i sine omgivelser. Det er derfor helt grundlæggende at de voksne skaber rammer som tilgodeser barnets naturlige udfoldelse af sin fantasi og virkekraft.

Vi anser barnets fantasifulde leg for grundlaget for personlighedsdannelsen og for det senere voksnes menneskes evne til at arbejde, til at opleve andre mennesker, til at tænke ukonventionelt, skabende og initiativrigt.

I gennem den daglige rytme med inspiration fra de forskellige sanglege og eventyr, som de voksne fortæller, gennem rummets indretning, hvor inventar kan og må indgå i alle børnelege: huse, borge, skibe, huler, mv., og gennem legetøjets forvandlingsmuligheder er vi med til aktivt at fremme barnets alsidige udvikling.

Målet er at det enkelte barn bliver så selvhjulpent som muligt alt efter evne og alder.

Ligeledes er der generelt fokus på barnets følelsesmæssige udvikling, personlige og sociale kompetencer. Gennem den frie leg "mærker barnet sig selv", at kunne give og modtage, være styrende og afventende, at kunne sætte sig igennem og at lade andre komme til.

Desuden begynder barnet hen mod slutningen af børnehavetiden mere og mere at fokusere på tænkning og den mere intellektuelle, tankemæssige tilgang til verden, de forstår og reflekterer over sammenhænge i ting/situationer, de har oplevet.

Målet er at barnet gennem legen kan udvikle færdigheder og kundskaber som omfatter kropsopfattelse, den grove og den fine motorik, socialt samspil, sproglig formåen, opfindsomhed og fantasifuldhed, indlevelse, iderigdom, kreativ tænkning, mv. Barnet bliver medskaber af sit eget livsindhold og legetid i børnehaven skal ikke være beskæftigelsesterapi men kvalitetstid til selvudfoldelse og selvudvikling.

Legematerialer

For at fremme den fantasifulde og kreative udvikling er legetøjet i børnehaven så ufærdigt som muligt. Barnet bestemmer via legens indhold og stemning, hvad legetøjet "mangler". Dukker er af bløde materialer og har kun antydninger af mund og øjne, købmandsvarerne er kogler, valnøddeskaller, sten, osv. Store og små stykker stof kan bruges som byggematerialer til huler, slotte eller lign. Og kapper i forskellige farver kan repræsenterer alt fra riddere og prinsesser til skovens dyr....

Alle materialer vi har og bruger i børnehaven er naturlige, ægte stoffer, træ, metal, porcelæn, bomuld, uld, silke, alt sammen materialer med ægthed og fylde. Materialerne nærer barnets sanser både i forhold til berøring samtidig med at der er overensstemmelse mellem størrelse, vægt og indhold. En stor sten er tung at flytte, den er i overensstemmelse med sit udseende, hvorimod en "sten" lavet af plastik, og derefter malet som en sten, intet vejer og er let at løfte, her er der ingen overensstemmelse mellem størrelse, vægt og udseende.

Forbillede og efterligning

Mens børnene leger arbejder de voksne, altid i gang og virksomme med det ene eller det andet gøremål. Vi laver mad, lægger dej, bager boller, gør rent, vasker tøj, strikker, syr, karter, filter, forbereder årstidsfester, hugger brænde, graver have, sår, luger og høster alt efter årstiden, osv. osv.

Disse "arbejder" udføres på en måde, så de børn der måtte have lyst dertil, kan deltage, og de der "bare leger" kan bruge de voksne som forbilleder, der kan efterlignes. Vi forklarer ikke så meget om processerne men gennem iagttagelsen og egen-erfaringen kan børnene i eget tempo komme til en naturlig forståelse af mange processer og sammenhænge.

Sangleg

I sanglegen plejes mange forskellige sider af barnet - både personlige og sociale kompetencer udvikles. Musikalitet og sangglæde, evnen til at kunne koncentrere sig og deltage i et fællesskab, at kunne bære at være i centrum eller at andre er det. Sproglige kompetencer og ordforråd øges både gennem sangene og gennem de fingerlege, som altid er en del af sanglegen. Ligeledes er bevægelsen i sangleg med til at stimulere og udvikle barnet motorisk og kropsligt. Indholdet knyttes gerne an til året og naturens gang, og børnene lærer derigennem forhold omkring kultur og natur at kende. Samtidig har de en stor sangskat med sig, når de forlader børnehaven.

Eventyr

Eventyret spiller en central rolle for livet i børnehaven. Det kan være et folkeeventyr, en årstidsfortælling eller et af de mindre remseeventyr, som fortælles ordret hver dag af den samme voksne uden brug af bog en uge eller 14 dage i træk. Børnene får derigennem opfyldt deres behov for gentagelse og får lov til at fordybe sig i indholdet. De største er nu og da med til at spille de forskellige roller.

I remseeventyret er det selve rytmen, der er det væsentlige, de har som regel ingen eller måske en lidt pudsigt, vrøvlet pointe. De udvikles til mere og mere indholdsfulde eventyr, hvor folkeeventyrene står som de smukkeste. Eventyrene analyseres og forklares ikke, men står som rene fortællinger. Disse gamle folkeeventyr indeholder megen visdom, og der igennem plejes børnenes indre billeddannelse, og de kan få en forståelse for livets mangfoldige sider. Når eventyrene fortælles skal børnene danne deres egne indre billeder, og disse bliver aldrig værre end barnet kan håndtere dem, selv om eventyret mange gange indeholder grumme ting, hekse, trolde og drager. Hvor imod bogens billeder kan blive så realistiske at de skræmmer barnet.

Eurytmi

I børnehaven har børn over tre år eurytmi en gang om ugen med en fast lærer, som kommer til børnehaven udefra. Eurytmi er græsk og betyder ordet skøn bevægelse. Gennem disse skønne bevægelser, som vores eurytmist viser os knyttet til små ordlege og fortællinger, bevæger vi os sammen. Hvert bogstav repræsenteres ved en bestemt bevægelse, og hensigten er dels at udvikle et harmonisk mellem lyd/ord/sprog og bevægelser, dels at hjælpe barnet til at blive hjemme i kroppen og opøve en rumlig fornemmelse. Bevægelserne foregår både en kreds, hvor alle er vendt mod eurytmisten, og i en lang kæde, hvor vi bevæger os sammen ud og ind, eller op og ned osv.

Mad og spisning

Det er af stor pædagogisk betydning at der hver dag laves mad i børnehaven. Børnene oplever, deltager efter eget ønske og efterligner mange af disse processer i deres lege. Alle kan efter alder og lyst deltage med forarbejdning af grøntsager, gulerodsskrælning, opmåling af gryd og mel, dej æltning, borddækning mv. Alle får del i dufte- og smagsoplevelserne. Hvert måltid indledes med en lille sang, hvor vi takker for maden, der står på vores bord.

Der laves varm mad 4 ud af 5 dage, og de fleste forældre ville nok undres, hvis de vidste, hvor mange forskellige grøntsager og kornsorter deres børn sætter til livs gennem børnehavens faste uge-mad-rytme.

I det følgende opremses en række stikord under hvert af de tematiske 6 hovedoverskrifter fra udviklingsplanen. Stikordene er tænkt som en mere kortfattet form for gennemgang af, hvordan vi i det daglige tilgodeser de enkelte områder i Rudolf Steiner Børnehaven i Trekroner.

Herunder hvilke specifikke mål vi har, og hvordan vi metodisk søger at fremme disse.

6 tematiske områder

Krop og bevægelse:

Grovmotorik: I sangleg gennem bevægelserne hurtig/langsom, højt/lavt, rundt i kreds, lange snørklede rækker

Finmotorik: Sanglegens fingerhistorier, syning/syklub, filtning, tegning og maling, Deltagelse i oprydning, borddækning, madlavning, bagning, o.a. andet husligt arbejde.

Eurytmi, harmoniske bevægelser, både grov- og fin-motorisk

Den frie leg - indendørs: Møblelementet kan bruges til at bygge alt, huler slotte, skibe, mm. tunge ting, der træner grovmotorik. Klodser i træ, sten, muslinger, andre naturmaterialer træner finmotoriske bevægelser.

Udendørs: træstubbe, træstammer og andet træ, brædder, sten, bakket terræn og klatretræer træner grovmotorik. Ligesom at lave tunneler i sne og sand, snehuler, kæmpesnebolde mm. gør. Finmotorikken trænes ved at save og snitte i træ.

De mindste træner grovmotorikken indendørs ved at kravle op på egne stole, puslebord og barnevogne... at blive selvhjulpne, og på det finmotoriske område ved at træne alt omkring at tage tøj af og på, at deltage i de voksnes arbejde omkring oprydning, madlavning og

borddækning. Udendørs gennem al leg, op og ned ad småbakker og træstammer, trænes balance og grovmotorik, mens sand, vand og andre materialer træner den finere motorik. Lære at beherske egen krop og bevægelse, der findes ingen fiasko. Alle arbejder ud fra deres egen niveau, ingen hjælpes højere op end de selv kan klare, og barnet lærer derved sine egne grænser at kende og ved hjælp af gentagne forsøg udvides disse langsomt, samtidig med at risikoen for ulykker er minimeret.

Mål:

Målet med den daglige bevægelse er at barnet, når det forlader børnehaven har oplevelsen af at kunne beherske sin egen krop og dens kunnen. Dette giver selvtillid og mental styrke, og har et barn det, er det også i stand til at modtage skolens undervisning.

Metode:

Vi skal i det daglige tilgodese børns naturlige behov for bevægelse og kropslig udfoldelse. Fra børnene kommer i vuggestuen som små, får de lov til selv at arbejde med, fx ved at klatre op på den høje stol, eller op ad stigen til pulsebordet eller barnevognen. Af- og påklædning - sommer og vinter- er også barnets egen opgave, den voksne holder sig i baggrunden, og lader barnet arbejde i eget tempo med tøj og sko, alt i mens der altid er en hjælpende hånd til de sværeste ting. Helt naturligt øver barnet igen og igen disse processer, i det lille barns verden findes ingen fiasko, kun det at forsøge sig igen og igen til tingene mestres. Ingen børn løftes op, hvor de ikke af egen kraft kan komme op. I haven sidder de yngste børn derfor på de nederste grene, hvorimod de ældste vil være højere oppe, og børn i begge aldre vil have oplevelsen af at være højt oppe, og for begge aldersgrupper har de en klar indre fornemmelse af, at her til kan jeg mestre "projektet", jeg skal ikke højere op nu.

Denne selverkendelse vil man ødelægge, hvis man løfter et barn op på en gren højere oppe end det selv har kravlet op, hvilket tillige øger risikoen for at barnet falder ned.

Haven skal rumme muligheder for at der kan klatres, løbes hurtigt op og ned i terrænet, gennem tæt buskads og over åbne sletter. Der skal findes steder til fordybelse, små kroge og hjørner, hvor man kan "snakke med en regnorm". Ligeledes skal underlaget variere fra blødt til hårdt, græs til fliser, til sand til vand og mudder.

Ar kunne mestre at bygge en tipi ved hjælp af 2-2½ meter lange rafter, at få den til at stå fast ved at læne rafterne mod hinanden, alt dette kræver styrke og præcision, og som oftest også en hel del sociale kommunikative kompetencer, da et barn ikke alene vil kunne få en tipi bygget op fra grunden.

At grave i sand eller i sne først bare huller og siden hen store tunnellandskaber, kræver også styrke og præcision, men af en finere karakter end et byggeprojekt med rafter.

Udelivet danner således en væsentlig ramme omkring det enkelte barns kropslige selvforståelse, hvor alle mere grovmotoriske udfoldelser tilgodeses. Indendørs er det mere de

finere motoriske evner der trænes, målrettet gennem de simpleste opgaver helt nær det enkelte barn, omkring af- og påklædning. Hertil hjælper de daglige fingerlege, som er en del af dagens sangleg.

Sprog:

- Vrøvlevers og andre vers
- Sangleg
- Eventyr/remseeventyr
- Eurytmi
- Den frie leg
- Den voksne taler ordentligt og korrekt, alle ord og stavelser udtales tydeligt og
- Ved forkert udtale gentager den voksne ordet eller sætningen korrektSproget bruges positivt til at formulere grænser: Du må ikke..., men du må gerne..."
- De voksne taler venligt til og med hinanden

Mål: Målet for børnehavebarnet er sprogligt set at have et så veludviklet og nuanceret sprog som muligt. Et sprog der i det daglige rummer og udtrykker alle nære processer, både mht. praktiske opgaver, så som madlavning mv. og er på et niveau i udtryksform og indhold, der betyder at barnet kan "klare sig" i alle typer af sociale relationer. F.eks. så det kan forstå og forhandle adækvat i en konfliktsituation. Desuden er det vigtigt at barnet har lært egne følelser at kende og er i stand til at give udtryk for dem.

Metode:

Metodisk arbejdes der meget bevidst fra de voksnes side på altid at have et velformuleret og nuanceret sprog. Vi leger og rimer og "vrøvler" og opmuntrer dermed børnenes egen leg med sproget.

I vuggestuen italesættes både de voksnes handlinger: "Nu tørrer jeg dig lige om munden" og børnenes: "Er det suppe du har der i gryden?"

Vi taler stille og roligt sammen, både de voksne internt, som voksen og barn imellem.

Eventyrene rummer en rigdom af sproglige udtryk: "Det var som trold det. Der kommer troldkællingen med hovedet under armen og en stor sæk på ryggen." Alle børn som kommer igennem et børnehaveforløb har denne sproglige rigdom med sig.

Børn med sprogproblemer

Børn med udtalefejl bliver nænsomt korrigeret ved at den voksne gentager ordet eller sætningen korrekt, men uden at fortælle barnet at det har sagt noget forkert. De voksne taler tydeligt og forsøger at artikulere og at være nærværende, når de taler.

Der arbejdes med sproglig opmærksomhed hos de mindste børn med mange rim og remser. Også vrøvlevers har en stor plads i vores univers, da de understøtter barnets leg med sprog og ord. At smage på ord og lyde er en god øvelse og en dejlig leg. F.eks. " *One done trikonlilje, misle masle bombasilje, bomba ja, bomba je. Nu skal vi alle hen og ha te*"

Desuden fortælles remseeventyr, hvor hver sætning rytmisk gentages. Børnene elsker disse rytmiske gentagelser og de det giver dem mulighed for at medsige og medleve sig i ordene og sproget.

Sangen har en lignende funktion, og for børn der stammer er sangen en måde, der giver mulighed for sproglig udfoldelse på en ubesværet måde.

Barnets alsidige personlige udvikling:

- De voksne viser vejen, er forbilleder, der kan efterlignes, gribe før man kan begribe
- Legen er vigtig, her omsættes indtryk fra omverdenen og forstås, indledes, afprøves, mange udfoldelsesmuligheder lig fantasi.
- Førstehåndsoplevelser frem for intellektuel indlæring.
- Voksen : tanke, følelse, vilje. Barn: vilje, følelse, tanke
- Kærlig og god stemning omkring barnet
- Verden er god, det gode sejrer over det onde fx i eventyret.
- Konfliktløsning, små: de voksne viser vej, de store løser selv ud fra hvad de har set de voksne gøre
- Ikke så mange: "nej, det må du ikke", mange: "ja, det må du gerne"
- Forståelse for sammenhænge, fx korn -> brød: frø (korn) spirer, gror, modnes, høstes, tærskes, kværnes, æltes, bages.
- Rytmen i børnehaven gør børnene trygge, dagen er genkendelig og overskuelig, giver tid til leg o.a.
- Rytmen og enkle klare regler gør det nemmere for børn med særlige behov at være med (adfærdsproblemer/visse former for handicaps)

Mål:

Overordnet er målet for det store børnehavebørn at have styr på alle nære processer, deres egne kropslige grænser (hvor hurtigt kan jeg løbe, hvor højt kan jeg klatre), muligheder og processer/sammenhænge (hvis jeg gør sådan og sådan, så sker der det og det) og behov (sult, tørst, søvn...). Tillige en naturlig viden og indsigt i, hvad forskellige sproglige udtryk skaber af muligheder og konflikter i forhold til andre både børn og voksne. At have en fornemmelse af hvad det vil sige, at føle, tænke og handle i forhold til alle typer af situationer og relationer.

Metode:

Ovenstående alsidige personlige kompetencer knyttes i børnehaven alt sammen til hverdagens praksis og gøremål. Gennem de relationer børnene indbyrdes knytter igennem både den strukturerede leg, styret eller igangsat af den voksne og den frie leg, hvor børnene typisk tager udgangspunkt i eller finder inspiration fra de voksnes handlinger, gennem disse relationer udvikles alle børns personlige kompetencer og potentialer.

Sociale kompetencer:

- De strukturerede ting, fx sangleg, eventyr- indeholder kimen til fri leg
- Rollelege
- De store hjælper de små
- De store spiller eventyr for de mindre
- De voksne er forbilleder, omgangstone, samværsformer
- Eventyr, at være stille og lytte
- Kærlig og omsorgsfuld, god stemning i rummet giver tryghed og ro, tid til leg og udfoldelse
- Oplevelser af fælles arbejde i dagligdagen omkring oprydning, madlavning, borddækning, sangleg, mm.

Mål:

Overordnet er målet at børn, når de går ud af børnehaven, kan indgå naturligt i større eller mindre grupper af både børn og voksne. At de langsomt er modnet fra kun at være sig selv i verden til at de nu "kender sig selv" og dermed har en vis integritet, at de evner at udtrykke sig klart, når de fx ønsker at være med til noget andre laver, at de samtidig kan være lydhøre og forstå at der er andre mennesker omkring dem, som de nødvendigt og naturligt har respekt for. Samtidig lægger vi vægt på at vi skal hjælpe hinanden.

Metode:

At være i en gruppe, hvor der er rammer om samværets form, arbejder vi til dagligt med, i fx vores sangleg. Her er alle sammen "med" på lige fod, samtidig med at børnene på skift oplever at være i centrum eller i periferien, hvor de så understøtter at andre er i midten.

Gennem eventyrene, vores kulturs levende fortælletradition, får børnene afstemt efter alder og årstid, et nuanceret indtryk af hvordan vi lever, hvilke kulturelle normer og værdier vi tillægger størst betydning. Samtidig med at magien og fantasien har en stor rolle at spille, når det gælder om fx at finde løsninger på umulige situationer eller uløselige gåder.

At vi altid hjælpes ad understøttes gennem de daglige praktiske gøremål. De voksne arbejder, har altid gang i noget med hænderne, og derigennem inspireres børnene til at være aktive medskabere af deres egne livsrum. Fra børnene starter til de går ud af børnehaven er de altid med, de mindste er med ved madlavning og borddækning, helt konkret beder vi om ting, og disse rækkes frem og tilbage os imellem, hermed lærer vi hvad tingene hedder, og at det har betydning bordet rundt at vi hjælper hinanden.

Vi hjælper hinanden med det der er svært, om det er at sige noget til hinanden, at komme ned i støvlerne eller løfte tunge ting.

Naturen og naturfænomener:

- årets gang i årstidsfester, eventyr, sangleg, opstillinger i vindueskarme og på hylder
- udeleg året rundt, mærker årstiderne - bruger årstiderne til forskellige aktiviteter, vinter: sne, is kælke, forår: såning i pletter og i haven, sommer: plukke blomster, jordbær i skoven, andre bær fra buske, efterår: høste grøntsager og frugt/æbler
- sansevæsner, børn oplever naturen og årets gang stærkere end voksne
- førstehåndsoplevelser, ingen intellektuelle forelæsninger eller indlæring, barnet lærer ved at gribe før det kan begribe
- legetøj i alle naturmaterialer: træ, uld, silke, sten, muslinger, mm.
- Bondegårdstur: høste, samle kornaks i neg, tærse, kværne, bage madlavning af årets grøntsager fra bondemanden
- leg med vand, sand/jord
- mad på bål ild - varme
- Solens lys ser vi året igennem gennem vores store vinduer, og på den måde opleves årets gang alt efter solens stilling på himlen
- Vinden og nu og da regnen opleves dagligt, når vi er udenfor og søger læ.

Mål:

Vi ønsker at børn får en generel viden om, hvor maden kommer fra, hvordan den tilberedes og at sund mad smager godt. Men de skal have denne viden som en selvoplevelse, hvilket de får fordi madlavning - fra jord til bord, er en integreret del af deres hverdag i børnehaven. Ikke et intellektuelt emnearbejde, som tages op nu og da.

Metode:

Hvert år til høst tager vi til en biodynamisk gård, og hjælper bonden med at høste et hjørne af hans kornmark. Vi binder kornet i neg og tager det med os hjem. På gården trækker vi også gulerødder op af marken og hilser på alle hans dyr: Køer, grise, heste, høns, gæs, hunde, katte. Hjemme i børnehaven tærsker vi negene, ved at slå kornaksene ned på et lagen bredt ud på gulvet, og derefter blæses avnerne fra kornet udendørs. Kornet kværnes i kornkværnen og laves til mel, som bages til brød til vores høstfest.

Korn er i det hele taget en stor del af vores hverdag. Alle kornsorter indgår i vores madlavning, og kan bruges til leg i dukkekrogen. Vi valser havre til havregryn på vores hånddrevne kornvalse.

Hver dag bager vi brød af speltmel, og de børn som har lyst kan være med i processen.

Desuden har vi en køkkenhave i haven, hvor vi dyrker nogle af de ting, vi bruger til vores madlavning i ugens løb. Den samme bonde, som vi besøgte i høsttiden, leverer biodynamisk grønt og frugt til børnehaven hver uge, og her hilser børnene på ham med glæde.

Kulturelle udtryksformer og værdier:

- Som udgangspunkt er de voksne i børnehaven og børnene fordomsfrie og åbne overfor anderledes udseende, hvad enten det gælder handicaps eller nationalitet, mv.
- Folkeeventyr med dets mange forskelligartede udtryksformer rummer mange sandheder og kulturelle værdier. Eventyrets dybere udtryk belyser forhold omkring generel moral og etik i omgang mellem mennesker og mellem mennesker og alle andre væsner i verden.
- Hånddukkespil/teater udtrykker samme type værdier
- Elever fra skolen besøger os med Lucia-optog, levende lys og lucia-brød.
- Vi fejrer årsløbets fester: Hellig trekonger, fastelavn, påske, pinse, høsten, Sankt Michael, lanternefest og jul. De fleste fester hører til en kristen tradition, som vi vedkender os, men knytter sammen med årets gang i naturen. Vi forkynder aldrig, men lader børnene beholde deres barnetro.

Mål:

Når børnene forlader børnehaven, er det vores mål at de har en forståelse og accept af, at andre børn kan tænke, handle og udseendemæssigt være forskellige fra dem selv- og alligevel, eller måske netop derfor kan give inspiration og glæde i det sociale samvær/fællesskab.

Metode:

Da vi anser barnet for at være et efterlignende væsen, må vi altid gå foran med et godt eksempel. Hvis vi vil have kærlige og omsorgsfulde børn, må vi selv udvise denne adfærd. Hvis vi vil have en god omgangstone blandt børnene, så må vi selv gå foran og vise, hvordan man taler med respekt til hinanden og hvilken sprogbrug, der skal føres.

Vi må også vise, hvordan man løser konflikter blandt børnene igen og igen, således at børnene får nogle redskaber til selv at kunne klare konfliktsituationer.

Man kan eksempelvis undgå mobning af et barn på grund af dets manglende færdigheder, fysisk eller mentalt, ved både at acceptere dets handicap, men samtidig fokusere på alt det, som dette barn kan og gør rigtig godt. Ud fra princippet: alle er gode til et eller andet. Man kan fortælle om, hvad man som voksen er god eller mindre god til, og i sin adfærd vise, at jeg hjælper dig med det, du ikke er så god til. Enten til du selv kan eller netop, fordi du på grund af dit handicap ikke kan det.

Således kan børnene i stedet udnytte hinandens færdigheder og stærke sider i legene og tilsvarende hjælpe hinanden med de svage. Dermed får børnene en følelse af accept og en oplevelse af at være med på lige fod.

Som udgangspunkt er børn fordomsfrie, og når de ikke er det, er det fordi de har oplevet andre børn eller voksne i deres omgivelser, der ikke er fordomsfrie. En adfærd som børnene herefter efterligner. Derfor er vores mål hele tiden at være bevidste om vores egen måde at virke på ud i omgivelserne, med både handlinger og ord og sørge for at der er størst mulig overensstemmelse, således at det man siger, er det man gør. Dette giver barnet de klareste billeder at forstå verden med.

Børn med særlige behov

Ved at dagen har en fast rytme som gentages dag ud og dag ind året rundt, bliver dagen hurtigt genkendelig og overskuelig. Dette er til stor gavn for alle børn men i særlig grad har dette en positiv virkning på børn med mindre handicaps eller børn med mentale forstyrrelser.

Alle regler skal være klare og enkle, ligesom de gode vaner bliver indøvet ved, at man gør de samme ting i samme rækkefølge hver gang på samme tid hver dag. At komme ind fra udeleg, altid at tage overtøjet af, hænge det på plads, finde hjemmesko, tage dem på, at gå på toilettet og vaske hænder- den samme procedure hver gang, hver dag.

Ligeledes bliver sanglegsprogrammet og eventyret gentaget hver dag en hel uge igennem hos de store og i et 14 dages forløb hos de mindste. Gentagelser betyder at ord og begreber, tegn og fagter, stemninger og bevægelse går helt ind i kroppen, samtidig med at det enkelte barn i eget tempo kan indleve og fordybe sig i det fortalte og få det på plads.

Denne form for indlæring tager i særlig grad hensyn til børn med vanskeligheder. herigennem øges deres forståelse for omverdenen, idet denne lagring- og læring i højere grad foregår via kroppen.

Børnemiljøvurdering:

Udemiljø: Vores have er stor og giver meget varierede muligheder for kropslig udfoldelse og leg i mindre grupper, Både for de store børnehavebørn og vuggestuebørnene.

Her er bakker til at kælke på og rulle ned af, balancebro, sandkasser hvor man kan grave ned til kineserne, gemmesteder og bålplads.

Vi skal være opmærksomme på de store børnehavebørns behov for udfoldelse og skabe særlige muligheder for at de kan bruge deres kræfter. F.eks. ved at bygge tipier eller save hele træstammer ud.

Indemiljø; Specielt i børnehaven giver det udfordringer i form af for højt støjniveau og uro at børnehaven består af ét rum. Selvom vi arbejder med at skabe huler og mindre legerum.

Løsningen bliver at dele børnehavebørnene op i mindre grupper, der går på tur, f.eks. besøger de største børn børnehaveklassen på Kristofferskolen eller leger udenfor. Andre gange kan enkelte børn besøge vuggestuen.

Vi er ved at få bygget en havestue i tilknytning til børnehaven, som vi tror vil være med til at løse problemet.

Psykiske miljø: Vi synes generelt at både børn og voksne trives i vuggestuen og børnehaven. I tilfælde af at et barn ikke trives, vil vi i første omgang lave en struktureret børneiagttagelse og

kontakte forældrene. Vores opfattelse er, at man skal lede i omgivelserne, dvs. i børnehaven og hjemmet for at finde årsagerne. Der er aldrig "noget i vejen" med barnet.

Vi modtager også meget gerne supervision og hjælp udefra, fra kommunalt hold eller fra ressourcepersoner i det antroposofiske miljø.

FOKUS PUNKT: SPROG

Bedre mulighed for at høre hinanden:

Bygningen af det ekstra rum i huset, har gjort at støjniveauet generelt er sænket i hele huset. Nu kan børnene adskille sig i en mindre gruppe og forlade det store grupperum, hvor de kan lege i fred og ro. Det mærkes især i børnehaven at rammerne er blevet bedre. Det enkelte barn kan langt bedre høre hvad andre siger og selv regne med at andre kan høre hvad det selv siger.

I vuggestuen har der i sprog arbejdet, været fokus på at benævne ting og gerninger. Vi italesætter handlinger: "Nu trækker jeg stolen ud, så du kan komme ned". Den voksne sætter ord på hvad den voksne gør, både før og imens handlingen foregår. Dette er nu blevet en rigtig god vane.